

Vastgesteld in de Bestuursvergadering van 6 december 2024

Jaarplan 2025

In het Jaarplan legt het bestuur de doelen vast die zij in 2025 voor de vereniging wil halen. Het Jaarplan komt voort uit het Beleidsplan 2021-2024. Dit beleidsplan is door de Algemene Vergadering van Leden (AVL) in oktober 2020 vastgesteld. In 2025 zal tijdens de Algemene Vergadering van Leden een nieuwe beleidsplan worden gepresenteerd.

Vanuit de missie, visie en strategie zijn in het huidige beleidsplan twee beleidslijnen vastgesteld: inzet op deskundigheidsbevordering van het vrijwilligersnetwerk en het verder uitbouwen van de vereniging.

Deskundigheidsbevordering van het vrijwilligerswerk

Deskundigheidsbevordering voor de eigen vrijwilligers is in de afgelopen jaren tot uitdrukking gekomen in onder meer cursussen over de Omgevingswet. Ook zijn kennisbijeenkomsten en lunchlezingen georganiseerd voor leden en andere belangstellenden om vrijwilligers op verschillende momenten te informeren over verschillende thema's en onderwerpen. Daarnaast is ingezet op de uitgave van boeken en brochures. Nieuw in 2024 was de samenwerking met andere belangenorganisaties m.b.t. de omgeving van monumenten in het kader van de Omgevingswet. Dit alles zal in 2025 worden voortgezet.

Een groot aantal commissies is de afgelopen periode versterkt met nieuwe leden. De vier deels recent opgerichte werkgroepen richten zich op specifieke thema's. De vrijwilligers werken in samenspraak met of op verzoek van de commissies. Het bestuur is verheugd te constateren dat een aantal vrijwilligers op professionele wijze initiatieven neemt om bij te dragen aan de doelstelling van de vereniging, zoals de lobby voor een beter Erfgoedstelsel. Op andere thema's verdient dit initiatief navolging.

Het bestuur vindt het belangrijk te investeren in de uitbreiding van het vrijwilligersnetwerk en het verbreden van de ondersteuning en kennisuitwisseling van vrijwilligers. De begroting is daarom op dit punt ook zodanig ingericht dat er middelen beschikbaar zijn voor deze onderwerpen.

Omgevingswet en participatie

In 2025 komt er uitbreiding van de functie die vrijkomt door het vertrek van Hans Buis. De functie van de medewerker Participatie en Omgevingswet zal worden uitgebreid van 16 naar 24 uur per week. Ingezet wordt op de verdere kennisopbouw- en ontwikkeling rond het Omgevingsplan bij onze en andere vrijwilligers. Het definitieve Omgevingsplan dient in iedere gemeente in 2032 gereed te zijn. De komende jaren worden door gemeenten hierin stappen gezet en besluiten genomen. Dit betreft regels, richtlijnen en aanpassingen daarvan ten opzichte van de oude bestemmingsplannen. Het is zaak dat vrijwilligers en andere burgers zich bewust zijn van de betekenis van komende veranderingen. We zetten in op kennisontwikkeling en de kansen om het Omgevingsplan voor het thema erfgoed positief te beïnvloeden.

Daarnaast is het belangrijk de om onze vrijwilligers mee te nemen in het leren van vaardigheden rond het thema participatie. De omgevingswet maakt het noodzakelijk, dat er vooraf wordt gelobbyd voor een volwaardig erfgoedbeleid en verankering van cultuurhistorische kwaliteiten in het Omgevingsplan. De omgevingswet biedt ook de mogelijkheid daartoe. Een brief schrijven is niet meer voldoende: het opzetten van de lobby en creëren van draagvlak en aangaan van samenwerkingsverbanden is het komend jaar thema van gesprek. We zetten in op kennisontwikkeling bij onze vrijwilligers van deze vaardigheden.

Het jaar 2025 zal bij de lokale overheden in het teken staan van het wegwerken van (bouw)aanvragen en plannen, die nog onder het oude regime, voor de invoering van de omgevingswet, zijn ingediend. Nieuwe aanvragen zullen naar verwachting vanwege onduidelijkheden m.b.t. de interpretatie van begrippen in de omgevingswet leiden tot de nodige rechtszaken, met de broodnodige jurisprudentie als gevolg.

In 2025 zullen we, zodra dit zich voordoet, een bijeenkomst organiseren over de nieuwe jurisprudentie binnen de Omgevingswet.

Nationale landschappen

De commissie Limburg constateert, dat nationale landschappen onder druk staan. Er is aanleiding om te veronderstellen dat het hierbij om landelijke problematiek gaat. Daarom zullen we in 2025 een themabijeenkomst organiseren over het nationaal landschap. Doel is dat commissies met elkaar in gesprek gaan en kennis uitwisselen over de verschillende beschermingsregimes en de kansen erfgoedbehoud binnen de Nationale Landschappen hoger op de agenda te krijgen.

Symposium 2026

Met de Nederlandse Kastelenstichting, Vereniging De Hollandse Molen en de stichting Menno van Coehoorn werken we aan de voorbereiding van een gezamenlijk symposium in 2026 met een nader vast te stellen thema.

Uitbouwen van de vereniging

Het ledental heeft zich de afgelopen jaren gestabiliseerd, maar er is geen sprake van groei. Omdat groei wenselijk is werkt het Bestuur in overleg met de Raad van Toezicht in 2025 aan een visie op de marketing, om de vereniging beter te positioneren. De effecten hiervan op de begroting en op de inzet van onze vrijwilligers zullen medebepalend zijn voor de te volgen strategie.

Vrijwilligers zijn vaak de beste ambassadeurs. Persoonlijke contacten dragen in belangrijke mate bij aan ledenwerving, ledenbinding en het werven van schenkingen en legaten. Vrijwilligers zullen hierin in 2025 verder gestimuleerd worden. Daarnaast blijkt een aanpak via social media zoals facebook, linkedin, instagram en twitter/X te werken, evenals free publicity in lokale media. Deze aanpak wordt in 2025 geïntensiveerd.

In de afgelopen jaren is door het landelijk bureau met de commissies gewerkt aan meer zichtbaarheid en lokale samenwerking. Dit is bijvoorbeeld te zien aan het toenemend aantal meldingen. Dit beleid wordt in 2025 voortgezet.

Ook het pand Hellingstraat 15 in Huizen speelt hier een rol in. Een kostendekkende bestemming voor het pand is nog niet gevonden. Het pand wordt sinds 2024 wel opengesteld voor bezoek van publiek, wat bijdraagt aan de naamsbekendheid van Heemschut. Mede als gevolg hiervan zijn wij benaderd door mogelijke erflaters.

In samenwerking met het Huizer Museum wordt gezocht naar een bredere bestemming. Daarnaast zal in 2025 worden meegedaan aan het regionale erfgoedfestival.

Landelijke belangenbehartiging

Met zusterorganisaties, die vaak thematisch georiënteerd zijn, als Europa Nostra, FIM en Kunsten '92, worden contacten onderhouden en in voorkomende gevallen wordt samen opgetrokken. Ook met de (rijks)overheid, van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tot het Ministerie van OCW, het Planbureau voor de Leefomgeving, de Erfgoedinspectie et cetera worden contacten onderhouden.

In 2025 wordt voor landelijke belangenbehartiging met bovengenoemde collega-organisaties onder meer ingezet op:

- Traject evaluatie en aanpassing Erfgoedwet
- Erfgoed in de Nota Ruimte
- Maatregelen rond bevordering van de woningbouw en de gevolgen voor cultuurlandschap
- Voortzetting van de aandacht voor de toekomst van religieus erfgoed
- Rijksbeleid ten aanzien van Post65 architectuur

De burger in zijn kracht

Steeds vaker zien we dat groepen burgers zich wenden tot Heemschut, omdat ze zich willen inzetten voor erfgoed en landschap in hun omgeving. Ze vragen Heemschut ondersteuning, maar vragen ook om kennis. Daarom werken we in 2025 aan nieuwe producten om burgers beter te bedienen:

- **Routegids 'Invloed op Erfgoed'**

Voor 2025 ligt het in de verwachting dat een in 2024 voorbereide aanvraag in het kader van de FARO-uitvoeringsagenda zal worden gehonoreerd. Heemschut wil in samenwerking met onder andere Stichting Lobby Lokaal en Stichting OPEN (Erfgoedvrijwilliger.nl) een routegids 'Invloed op erfgoed' ontwikkelen. De routegids is een handleiding die vrijwilligers een basis biedt op het gebied van inspraak en participatie in de lokale politiek met een focus op erfgoed. De routegids zal in verschillende vormen verschijnen; op papier als brochure, digitaal op erfgoedvrijwilliger.nl en in cursusvorm voor erfgoedvrijwilligers in heel Nederland.

- Koude Oorlog (i.s.m. de stichting Menno van Coehoorn)
- Post65 in Friesland (Cie Friesland)

- **Publicaties**

We zetten in 2025 verder in op het uitgeven van brochures ter ondersteuning van de Heemschut doelstelling, op initiatief van commissies, werkgroepen of het landelijk bureau. Op dit moment staan voor 2025 de volgende publicaties gepland:

- Watertorens (Brochure ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van de Watertorenstichting)
- Brochure Post65 Groningen (Werkgroep Post '65)
- Post '65 in Friesland
- Vuurtorens (i.s.m. de Nederlandse Vuurtorenvereniging)

Commissies

Nieuwe vrijwilligers

Een positieve ontwikkeling is, dat verschillende commissies verjongen door de komst van nieuwe, vaak jongere vrijwilligers. Het beleid om nieuwe commissieleden groepsgewijs uit te nodigen voor een kennismaking, presentatie en evaluatie van hun eerste periode bij de commissie, wordt door het landelijk bureau in 2025 voortgezet.

Communicatie en uitwisseling

In 2025 zal de nieuwe website worden gepresenteerd.

Ook wordt gestart met de bouw van een backoffice systeem waarin de commissies veilig hun documenten kunnen opslaan. Dit migratieproces zal na een proefperiode voor alle commissies worden uitgevoerd en commissies zullen daarbij worden voorzien van de nodige begeleid^{ing}.

In 2025 wordt de in 2024 uitgestelde vrijwilligersdag georganiseerd

Het bestuur zet de regelmatige bezoeken aan de commissies en werkgroepen voort met als doel dichter tot elkaar te komen. Ook door actieve ondersteuning bij vragen over actuele thema's door het landelijk bureau dient dit doel.

Projecten van commissies

- De commissies Friesland en Zeeland werken concreet aan een project rond Post65 architectuur.
- De Werkgroep Monumentale Kunst heeft een groot aantal herplaatsings- en restauratie-acties onder haar hoede. *De WMK financiert een groot deel van de werkzaamheden zelf d.m.v. onder meer Projectfinanciering*
- De commissie Groningen werkt aan een brochure rond Post 65-erfgoed.
- De commissie Zuid-Holland werkt aan de besteding van het Fonds op Naam: het Van Suijlichemfonds. Dit komt ten goede aan restauraties in Dordrecht.
- De commissie Noord-Brabant doet onderzoek naar Vlaamse schuren.
- De werkgroep Religieus Erfgoed heeft uit het Project Toekomst Religieus Erfgoed van het ministerie van OCW een bijdrage toegezegd gekregen voor een website om tools voor burgers te ontwikkelen. *De Werkgroep Religieus Erfgoed heeft voor dit project een aparte projectfinanciering lopen.*